

Mijn column nummer 113

Bodem en maatschappij

Nederland is een dicht bevolkt land. Het verdelen van de schaarse ruimte voor verschillende activiteiten is daarom een dominant onderwerp. Tot op heden hebben bodemkundigen zich opvallend weinig in de discussie gemengd. Ik vind dat dit moet veranderen.

In 1980 ontstond een generatie bodemkundigen die zich toelegde op bodemverontreiniging. Zij konden hun werk in isolement verrichten. De voorpagina's stonden vol schrikverhalen over gifgrond. Nut en noodzaak van hun werk waren dus duidelijk. Er was altijd genoeg geld. En er waren maar twee mogelijkheden: volledig verwijderen of volledig isoleren. Bodemkundigen hebben zich hierdoor niet altijd populair gemaakt. In het kielzog daarvan werd bodem vaak geassocieerd met problemen. De Tweede Kamer heeft besloten dat de mate van verwijderen van verontreiniging afhankelijk mag zijn van het gebruik van de bodem. Er moet voortaan dus gesproken worden met personen die over het gebruik van de grond gaan. Het gebruik kun je immers aanpassen, waardoor een bodemsanering veel voordeliger kan worden. Verder neemt het Rijk voortaan nog maar een kwart van de kosten van sanering voor zijn rekening. Driekwart van het geld moet van anderen komen, bijvoorbeeld de lokale overheid of een projectontwikkelaar. Bodemkundigen moeten dus gaan onderhandelen. Zij moeten hun hok uit.

Maar dat is nog lang niet genoeg. Ik pleit voor een maatschappelijk reveil van bodemkundigen. Zij moeten af van het etiket 'maker van problemen'. Zij zullen de kansen die verschillende bodems bieden voor bepaalde vormen van bodemgebruik zichtbaar moeten maken. En zich als oplossers van problemen moeten manifesteren.

Wij kunnen veel leren van onze watercollega's. Zij zijn erin geslaagd het onderwerp water in korte tijd te verweven met het onderwerp ruimte. Een watertoets bij ruimtelijke plannen is gemeengoed. Door het hoge water en door bijna-overstromingen hadden de watercollega's hun voorpaginanieuws en hun shots in het journaal. Die hebben zij doordachter en duurzamer benut dan wij de mediahype over de gifgronden in de jaren tachtig.

Bodemkundigen zullen zich dus anders moeten gaan opstellen. Zij zullen daar veel voor moeten doen en nog meer voor moeten laten. Tijdens het congres BodemBreed in november is 'Bodem en maatschappij' een van de vijf thema's. Daar kunnen bodemkundigen onderling van gedachten wisselen over dit onderwerp.

Voorpaginanieuws over bodemverontreiniging zit er niet meer in. Om maar helemaal te zwijgen over een bericht in het journaal. Maar een berichtje in dit blad van TAUW is natuurlijk ook al heel wat.